

KNJIŽNICA
LOGATEC

DOKUMENT NABAVNE POLITIKE KNJIŽNICE LOGATEC

Špela Petkovšek, vodja nabave
Gregor Erjavec, direktor

Logatec, oktober 2017

Kazalo

NAMEN DOKUMENTA O NABAVNI POLITIKI	3
POSLANSTVO KNJIŽNICE	3
ZAKONSKE PODLAGE IN DOKUMENTI	3
CILJ IZBORA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	3
RAZNOVRSTNOST ZBIRKE	4
LOKALNA SKUPNOST	4
DELOVANJE KNJIŽNICE	5
PODROČJE OSREDNJE KNJIŽNICE	5
PODROČJE KRAJEVNIH KNJIŽNIC	5
ODGOVORNOST ZA IZBOR GRADIVA	5
KRITERIJI IZBORA	6
DAROVİ	6
KNJIŽNIČNA ZBIRKA - IZHODIŠČA	7
KNJIŽNIČNA ZBIRKA ZA ODRASLE	7
LEPOSLOVJE	8
STROKOVNO GRADIVO	8
ZBIRKA ODDELKA ZA OTROKE IN MLADINO	8
GRADIVO V TUJIH JEZIKIH	9
E-KNJIGE IN E-VIRI	9
DOMOZNANSKA ZBIRKA	9
SERIJSKE PUBLIKACIJE	10
REFERENČNA ZBIRKA	10
ZVOČNI POSNETKI	10
VIDEO GRADIVO	10
VREDNOTENJE ZBIRKE IN ODPIS GRADIVA	11
ZAMENJAVA IN VEZAVA GRADIVA	11
PREGLEDOVANJE NABAVNE POLITIKE	11
DOSTOPNOST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA	11

NAMEN DOKUMENTA O NABAVNI POLITIKI

Dokument je namenjen financerjem (Občini Logatec in Ministrstvu za kulturo RS), založnikom, širši javnosti, predvsem pa našim članom in uporabnikom. V dokumentu o nabavni politiki je zapisano, kakšno gradivo kupujemo in katere kriterije upoštevamo pri izboru gradiva. V dokumentu so stvarna navodila za dopolnjevanje in oblikovanje knjižnične zbirke z nakupom in darovi. Zaposlenim predstavlja vodilo za premišljeno, strokovno utemeljeno in finančno učinkovito nabavo. Dokument je izhodišče za načrtovanje letnega nakupa gradiva in je javno dostopen. Ministrstvo za kulturo kot delni financer nakupa knjižničnega gradiva pričakuje jasno opredeljeno nabavno politiko.

Potrebno pa je poudariti, da je realizacija načrta in doseganje standardov letnega nakupa knjižničnega gradiva popolnoma odvisna od količine prejetih finančnih sredstev, ki jih knjižnici zagotovita Občina Logatec in Ministrstvo za kulturo RS ter od uredniške politike založb.

POSŁANSTVO KNJIŽNICE

Osnovni namen splošne Knjižnice Logatec je, da na območju svojega delovanja vse prebivalce informira in hkrati omogoča zadovoljevanje njihovih potreb po branju, izobraževanju, raziskovanju, kulturi, razvedrilu in razvijanju pismenosti. Za doseg tega namena mora zagotavljati raznovrstno gradivo v različnih oblikah. Kontinuirano mora slediti razvoju novih oblik gradiva in novih načinov dostopa do informacij. Svoje uporabnike seznanja z dosežki preteklega in sedanjega ustvarjanja in na tak način spodbuja nova raziskovanja. Pri uporabnikih razvija in utrjuje bralno kulturo in sodeluje pri informacijskem opismenjevanju. Knjižnica omogoča dostop do najrazličnejših informacij in se tako tudi vključuje v proces vseživljenjskega učenja. Knjižnica je zaradi takšnega delovanja zelo pomembna za razvoj in delovanje svoje občine in njenih prebivalcev.

ZAKONSKE PODLAGE IN DOKUMENTI

Knjižnično zbirko oblikujemo v skladu z zakonskimi in strokovnimi priporočili:

- Zakon o knjižničarstvu, Ur. l. RS 87/2001 in 96/2002,
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK), Ur. l. RS 96/2002,
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic, Ur. l. RS 29/2003,
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Ur. l. RS 73/2003,
- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Logatec (Uradni list RS, 65/93, Logaške novice, št. 2-3/98 (str. 1), 12/03 (str. 1), 4/09 (str. 2) velja od 11. 12. 1993
- Standardi za splošne knjižnice 2005 – 2015 (Nacionalni svet za knjižnično dejavnost, 2017),
- Nacionalni program za kulturo 2014 – 2017,
- Strategija razvoja splošnih knjižnic 2013 – 2020,
- Manifest o splošnih knjižnicah, 1994 (posodobljen 2009) IFLA/UNESCO.

CILJ IZBORA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Splošne knjižnice so v skladu s svojim poslanstvom izobraževalna, informacijska, kulturna in socialno družbena središča. Zato so knjižnice ene od najpomembnejših kulturnih institucij v občinskih in lokalnih skupnostih. Temeljno poslanstvo je uveljavljanje bralne kulture, izobraževanje, razvijanje informacijske pismenosti in omogočanje vseživljenjskega izobraževanja vsem prebivalcem v občini. Splošne knjižnice so temeljno in nepogrešljivo gibalno družbenega razvoja lokalne skupnosti.

Vse knjižnične storitve so enako dostopne vsem članom skupnosti, ne glede na raso, narodno pripadnost, starost, spol, vero, jezik, invalidnost, socialni položaj, zaposlitev ali stopnjo izobrazbe. Splošna knjižnica mora uporabnikom zagotavljati dostop do vseh vrst informacij in najrazličnejših vrst gradiva. Knjižnično gradivo uporabnikom omogoča zadovoljevanje najrazličnejših želja in potreb po izobraževanju, informacijah, raziskovanju, kulturi in razvedrilu. Sama zbirka se mora prilagajati nenehnim spremembam okolja v katerem knjižnica deluje. Upravljanje zbirke je odvisno od sprememb na knjižnem trgu ter potreb in zahtev uporabnikov knjižnice. Zato potrebe po gradivu dosledno usklajujemo z zahtevami, pričakovanji in potrebami uporabnikov. Oblikovanje zbirke je dolgoročen in zahteven proces, ki se izvaja v skladu z zakonskimi določili, strokovnimi priporočili in finančnimi zmožnostmi. Zato se nabavna politika periodično evalvira in racionalno dopolnjuje zato, da bi zbirka lahko čim bolj ustrezala potrebam uporabnikov.

RAZNOVRSTNOST ZBIRKE

Knjižnično gradivo je izbrano za posameznike, ciljne skupine in različne organizacije. Na tak način se uporabnikom zagotavljajo možnosti za izobraževanje, raziskovanje, nudi se jim dostop do najrazličnejših informacij, kulture in razvedrila. Se tem se povečuje kvaliteto življenja vsem članom lokalne skupnosti. Finančne zmožnosti, prostorske omejitve in lokalne potrebe knjižnico v precejšnji meri omejujejo pri nabavi gradiva. Knjižnica nabavo gradiva skrbno in racionalno izvaja zato specifično strokovno gradivo zagotavlja le s pomočjo medknjižnične izposoje. Vsi prebivalci lokalne skupnosti imajo možnost neposrednega vpogleda v knjižnične zaloge vseh slovenskih knjižnic preko vzajemnega bibliografskega sistem COBISS.

LOKALNA SKUPNOST

Proučevanje in poznavanje potreb lokalne skupnosti je temeljno izhodišče za izbor knjižničnega gradiva. Dobro poznavanje potreb, želja in interesov lokalne skupnosti omogoča knjižnici, da bo lahko zagotovila ter ponudila najbolj odgovarjajoče knjižnično gradivo svojim uporabnikom. Pri tem je zelo pomemben razvoj knjižnične zbirke, ki mora odražati nenehno spreminjajoče se potrebe okolja ter interese njenih uporabnikov. Knjižnica Logatec je splošna knjižnica na območju Občine Logatec. Izvaja knjižnično dejavnost za 10.951 prebivalcev v osrednji Knjižnici Logatec in še treh (3) Krajevnih knjižnicah Rovte, Hotedršica in Vrh Sv. Treh Kraljev (glej tabelo spodaj) (podatki stat. urada RS na dan 1.01.2017). Osrednja Knjižnica Logatec se nahaja na območju Upravnega centra Logatec, ostale tri krajevne enote pa v Krajevnih skupnostih Rovte, Hotedršica in Vrh Svetih Treh Kraljev. Prebivalci Občine Logatec imajo različno ekonomsko, etično, izobrazbeno in versko ozadje. Večina prebivalcev živi v manjših krajih. Knjižnica Logatec s svojimi tremi (3) Krajevnimi enotami pokriva tudi podeželje, kjer imajo prebivalci drugačne potrebe kot tisti v večjih naseljih ali krajih. Interesne in starostne razlike uporabnikov si knjižnica prizadeva upoštevati v največji možni meri vendar se ob tem srečuje tudi z določenimi založniškimi ter finančnimi omejitvami.

Občina Logatec (Krajevne skupnosti)	Število prebivalstva
Knjižnica Logatec	9.347
Krajevna Knjižnica Rovte	942
Krajevna Knjižnica Hotedršica	608
Krajevna Knjižnica Vrh Svetih Treh Kraljev	54
Skupaj	10.951

* podatki statističnega urada RS na dan 1.01.2017. Vseh prebivalcev v Občini Logatec je bilo na ta dan 13.802.

DELOVANJE KNJIŽNICE

V knjižnici je zaposlenih 6,5 strokovnih delavcev in 2 upravna delavca. Za vzdrževanje računalniškega sistema ima knjižnica zunanega izvajalca. Čiščenje v OK izvaja zunanji čistilni servis.

Knjižnica Logatec deluje s svojimi Krajevnimi enotami na štirih (4) lokacijah:

- Osrednja knjižnica Logatec, (6 dni – 49 ur/teden)
- Krajevna knjižnica Rovte, (2 dneva – 10,5 ur/teden)
- Krajevna knjižnica Hotedršica, (2 dneva – 6 ur/teden)
- Krajevna knjižnica Vrh Sv. Treh Kraljev, (2 dneva – 4 ure/teden)

Skupaj = 69,5 ur/teden

PODROČJE OSREDNJE KNJIŽNICE

Osrednja Knjižnica Logatec pokriva območje Občine Logatec, hkrati pa zagotavlja knjižnično gradivo, najrazličnejše informacije ter dostop do internetnih povezav tudi v vseh ostalih treh (3) krajevnih enotah. To so krajevne knjižnice v treh manjših krajevnih skupnostih. Celotno knjižnično mrežo pa sestavljajo štiri organizacijske enote. Širok izbor knjižnega in neknjižnega gradiva, ki ga naša knjižnična mreža zagotavlja temelji na postavki in želji, da zadovolji različne potrebe, okuse, interese, tuje jezike ter zahtevnosti branja za vse uporabnike najrazličnejših starostnih skupin.

PODROČJE KRAJEVNIH KNJIŽNIC

Želje, interesi in potrebe uporabnikov krajevnih knjižnic se nekoliko razlikujejo od potreb uporabnikov osrednje knjižnice in temu se prilagaja tudi naša nabavna politika. Vsaka krajevna knjižnica se odziva na potrebe svoje okolice in zadovoljuje interese in okuse uporabnikov z različno ponudbo knjižničnega gradiva (leposlovje, priročniki, vodiči itd.). Pri leposlovju knjižnica skrbi, da v krajevnih knjižnicah svoje zbirke širi s kvalitetnim gradivom in različnimi zvrstmi. Knjižnične zbirke v krajevnih enotah se razlikujejo tako po obsegu kot tudi po vsebini od zbirke, ki jo vzdržuje in hrani osrednja knjižnica predvsem zato, ker je tudi število uporabnikov bistveno manjše. Uporabniki krajevnih knjižnic lahko dostopajo do zahtevnejšega gradiva v osrednji knjižnici oziroma jim željeno gradivo dostavimo v krajevno enoto. Pri nabavi leposlovnega gradiva knjižnica sledi standardom in priporočilom, da v letno nabavo vključi vsaj 15% naslovov gradiva, katerega izdajo je podprla Javna agencija za knjigo. Na podlagi analize obiska uporabnikov v Krajevnih knjižnicah prevladujejo med aktivnih člani predšolski otroci ter otroci do 12 leta in nato starejši od 35 - 40 let zatem pa upokojniki.

ODGOVORNOST ZA IZBOR GRADIVA

Odgovornost za izbor gradiva prevzemata vodja nabave in direktor knjižnice. Nabavna služba mora redno spremljati novosti in celotno ponudbo knjižnega in neknjižnega gradiva na domačem trgu. Pri nabavi gradiva se upoštevajo predlogi uporabnikov knjižnice ter zaposlenih knjižničarjev, ki spremljajo potrebe in povpraševanje uporabnikov. Pri dopolnjevanju knjižnične zbirke v največji možni meri upoštevamo informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe našega okolja. Za raziskovalne potrebe naših članov in uporabnikov skrbno zbiramo in

dopolnjujemo domoznansko gradivo s področja celotne občine, ki jo pokrivamo. Kupujemo gradiva z različnih strokovnih področij, ki te teme obravnavajo bolj poglobljeno. Nabavljamo tudi leposlovje v tujih jezikih (največ v angleškem, nemškem, italijanskem, hrvaškem, srbskem in španskem jeziku).

KRITERIJI IZBORA

Vse kupljeno gradivo, pa tudi darovi, morajo ustrezati določenim pogojem in kriterijem. Gradivo je lahko uvrščeno v knjižnično zbirko, ne glede na to ali zadovoljuje vse spodaj naštete kriterije in standarde. Pri izboru knjižničnega gradiva pa načeloma upoštevamo sledeče kriterije:

- uveljavljenost avtorja, urednika, založnika, ilustratorja, režiserja, producenta,
- zanesljivost in točnost informacij v gradivu,
- aktualnost informacij, ki jih prinaša gradivo,
- globino zastopanosti posameznega področja,
- primernost glede na starostno stopnjo, oz. za katero skupino je gradivo primerno,
- estetska vrednost,
- oblika formata in možnost uporabe,
- trajna vrednost ali le začasna pomembnost gradiva,
- jezik, v katerem je gradivo napisano, razumljivost, čitljivost (kvaliteta prevoda),
- ali je gradivo pomembno za lokalno skupnost oziroma ali ima domoznanski značaj,
- cena in možnost dostopa na trgu,
- možnost kroženja znotraj obstoječega knjižničnega sistema,
- odnos do obstoječega gradiva v knjižnični zbirki,
- je gradivo subvencionirano iz strani Javne agencije za knjigo RS ali pa je izšlo s pomočjo katerega izmed ministrstev RS.

Za izbor in pridobivanje gradiva zaposleni v nabavi uporablja naslednja orodja:

- ogledne izvode,
- domače in tuje založniške programe, knjižne in knjigotrške kataloge, reklamna gradiva,
- predstavnike založb (predstavitve novosti),
- pisne ponudbe, elektronski pošti in ponudbe po telefonu,
- knjižne sejme, knjigotrške razstave, knjigarne in antikvariate,
- spletne knjigarne (spletno naročanje),
- spletni portal Dobre knjige
- prednaročniške prospekte založnikov,
- ocene v dnevnem tisku,
- bibliografije (nacionalne in specialne),
- avtorje,
- CIP zapise (knjige v tisku).

DAROVI

Knjižnica sprejema tudi darove. A občane, ki nam želijo podariti knjige, naprosimo, da nam predhodno pošljejo seznam knjig. V poštev pridejo predvsem knjige novejšega datuma ali pa knjige, ki jih knjižnica še nima. Zaradi pomanjkanja prostora in stroškov obdelave knjig moramo biti pri sprejemu darov zelo selektivni. Darove, ki dosegajo enake kriterije kot pri nakupu, knjižnica uvrsti v svojo knjižnično zbirko. Knjižnica za te darove postavi tudi svoje omejitve:

- edini lastnik darovanega gradiva postane knjižnica,
- knjižnica zadnja odloča o uporabi darov,
- knjižnica ima izključno pravico, da odloča o pogojih uporabe in dostopnosti darov za člane.

KNJIŽNIČNA ZBIRKA – IZHODIŠČA

Glede na 11. čl. Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, (Ur. l. RS št. 73/03) in Standarde za splošne knjižnice, 2005 (veljavnost podaljšana do konca leta 2017). Upoštevamo sledeča strokovna priporočila za knjižnično zbirko, ki jih določa pravilnik in standardi za splošne knjižnice.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe določa, da ima splošna knjižnica ustrezen obseg gradiva, če ima v osrednji in krajevnih knjižnicah skupaj:

- najmanj 3,7 enote gradiva na prebivalca svoje knjižnične mreže.
- najmanj 0,3 enote neknjižnega gradiva na prebivalca.

Standardi za splošne knjižnice 2015 (podaljšana veljavnost do konca leta 2017) pa priporočajo, da ima vsaka organizacijska enota najmanj:

- 4 izvode knjig na prebivalca, vendar ne manj kot 10.000 izvodov,
- 30 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska,
- 0,4 izvode neknjižnega gradiva na prebivalca.

Po Standardih mora knjižnična zbirka upoštevati tudi jezikovno strukturo prebivalcev v okolju. V primeru, da na območju knjižnice živijo številčnejše neslovenske jezikovne skupine, mora knjižnica zanje priskrbeti ustrezno gradivo. Knjižnica naroča tudi strokovne in znanstvene časopise v skladu s potrebami okolja. Standardi priporočajo, da knjižnice pri sestavi knjižnične zbirke vzdržujejo naslednja razmerja:

- 60% naslovov strokovnega gradiva in 40% naslovov leposlovja
- 25% do 30 % naslovov gradiva za mladino, od tega 60% naslovov strokovnega gradiva in 40% naslovov leposlovja.

V kolikor ima knjižnica v svoji posebni oziroma domoznanski zbirki najmanj 3.000 naslovov takšnega knjižničnega gradiva se takšna zbirka oblikuje ločeno. Knjižnica poleg tega oblikuje tudi priročno zbirko referenčnega gradiva.

Knjižnica Logatec v osrednji in ostalih treh (3) krajevnih enotah ob upoštevanju števila prebivalcev (stanje 31.12.2017) zagotavlja naslednje število knjižničnega gradiva:

Osrednja in krajevne enote	Št. enot knjižničnega gradiva	Število prebivalcev
Logatec	69.154	9.347
Rovte	13.195	942
Hotedršica	6.007	608
Vrh Svetih Treh Kraljev	3.330	54
Skupaj	91.686	10.951

* Zgoraj navedene številke ne zajemajo števila serijskih publikacij!

KNJIŽNIČNA ZBIRKA ZA ODRASLE

Knjižnica naj bi glede na svojo vrsto vsako leto dopolnila knjižnično zbirko z letnim prirastom najmanj 250 izvodov knjig na 1000 prebivalcev in najmanj 25 izvodov neknjižnega gradiva na 1000 prebivalcev, seveda pod pogojem, da zbirka že ustreza standardom. Osrednja knjižnica naj bi imela vsaj 100 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska. Glede sestave gradiva naj bi knjižnica dosegala standard 60% naslovov strokovnega gradiva in 40% naslovov leposlovja. Med to zbirko naj bi bilo 30% naslovov za mladino. (Standardi za splošne knjižnice 2005-2015 veljavnost podaljšana do konca 2017). Ta dva standarda naša knjižnica že dosega. Knjižnica nabavlja gradivo, ki je za uporabnike zanimivo, uporabno in aktualno. Prednost pri nakupu ima gradivo v slovenskem jeziku, predvsem zaradi zmanjševanja oziroma stagniranja sredstev namenjenih za nakup gradiva.

Knjižnica Logatec nabavlja vse vrste gradiva, ne glede na njegov medij. Vendar pa je v osrednji Knjižnici v Logatcu potrebno vzdrževati omejeno količino knjižničnega gradiva zaradi prostorske omejitve. Knjižnica večjih količin knjižničnega gradiva namreč ne more hraniti saj sploh ne razpolaga s skladiščnim prostorom. Nadomestno koristi lokalno zaklonišče, ki pa je neustrezno.

LEPOSLOVJE

Knjižnična zbirka vsebuje širok obseg domačih, tujih in klasičnih leposlovnih del in zajema vse zvrsti. Knjižnica se trudi, da nakup vsebuje leposlovna dela, ki so zanimiva za lokalno skupnost in zadovoljujejo različne interese in bralno zahtevnost uporabnikov. Knjižnica naj bi imela v vseh svojih organizacijskih enotah vsaj 15% naslovov publikacij v javnem interesu, to so knjige subvencionirane s strani Javne agencije za knjigo RS. Pri nabavi leposlovja se zato upošteva tudi ta kriterij. Na tak način se uveljavlja in podpira izvirna slovenska ustvarjalnost in gradivo z zahtevnejšimi vsebinami. Potrebno bo večje število let, da bo knjižnica ta standard dosegla v svojih krajevnih knjižnicah.

STROKOVNO GRADIVO

Pri nakupu strokovnega gradiva, je knjižnica pozorna, da gradivo vsebuje osnovno znanje iz predmetnega področja, ki ga opisuje. Zagotavlja dostop do gradiva, ki:

- se nanaša na določeno tematsko oziroma predmetno področje,
- predstavlja različne poglede na določeno tematsko področje,
- vsebuje uporabne informacije,
- spodbuja vseživljenjsko učenje,
- povečuje znanje uporabnikov o lokalni skupnosti, različnih pokrajinah, državah in svetu,
- podpira, kulturni, podjetniški, razvedrilni in splošni interes skupnosti,
- povečuje intelektualno, estetsko, kreativno in duhovno raven uporabnikov,
- pomaga učencem, dijakom, študentom pri šolanju ter starejšim pri vseživljenjskem izobraž.

Knjižnica ni zavezana k nakupu učbenikov, ki podpirajo šolski učni načrt, saj so za to pristojne druge predvsem šolske knjižnice. Kljub temu nekateri učbeniki postanejo del knjižnične zbirke, saj zgoščeno in pregledno predstavijo tematiko nekega določenega področja. Knjižnica omogoča tudi dostop do uradnih dokumentov, ki so pomembni za posameznike ali lokalno skupnost. To so dokumenti, ki jih izdajajo upravni organi na državnih in lokalnih ravneh in so povezani z izvajanjem njihovih upravnih postopkov.

ZBIRKA ODDELKA ZA OTROKE IN MLADINO

Knjižnica poskuša z nakupom literature za otroke in mladino ter z izvajanjem biblio-pedagoške vzgoje ter različnih bralnih programov mladim bralcem privzgojiti bralne navade. Zato mora gradivo zadovoljiti informacijsko, izobraževalno, raziskovalno, kulturno in razvedrilno potrebo otrok in mladostnikov. Gradivo za otroke je na različnih medijih. Zbirka naj vsebuje tudi gradivo, ki je v praksi bolj uporabno za odrasle, v kolikor se nanaša na vzgojo, šolanje, izobraževanje ter odraščanje otrok in mladostnikov. V zbirko vključujem literaturo za otroke in mladino, ki podpira predšolski in šolski učni načrt in nudi tudi pomoč pri proučevanju te literature. Pri nabavi leposlovja za otroke in mladino dajemo prednost izvirnim slovenskim delom.

GRADIVO V TUJIH JEZIKIH

Knjižnica nabavlja gradivo tudi v tujih jezikih z namenom, da se zadovolji izobraževalne in tudi razvedrilne potrebe uporabnikov. Gre za gradivo v jezikih, ki jih največ uporabljajo naši uporabniki. V največji meri prevladuje gradivo v angleškem jeziku. Sledijo mu še nemški, hrvaški in srbski ter španski, italijanski in francoski jezik. Za nakup strokovnih knjig v tujem jeziku se knjižnica odloči le takrat, ko gre za temeljno delo določenega tematskega področja in še ni prevedeno v slovenski jezik. Zbirka se dopolnjuje tudi z gradivom, ki spodbuja učenje drugega jezika. Gre za slovnice, slovarje in jezikovne tečaje, ki uporabnikom omogočajo učenje tujega jezika.

E-KNJIGE IN E-VIRI

Knjižnica uporabnikom omogoča dostop do e-knjig preko portala Biblos. Za nakup posameznih naslovov znotraj sistema Biblos se odloča na podlagi povpraševanja uporabnikov (število klikov na posamezni naslov). Večinoma nabavlja naslove leposlovja, ki so prejeli literarne nagrade, oziroma se nahajajo na spletnem portalu dobreknjige.si. Prednost imajo tudi naslovi izbrani za domača branja. Knjižnica se odloča tudi za nakup publikacij objavljenih na medmrežju in so dostopne na daljavo (podatkovne baze, domače strani,...). Pri tem gradivu knjižnica upošteva enostavnost dostopa za uporabnike, pogostost uporabe in stroške nakupa. Uporabniki lahko do njih dostopajo v knjižnici, kjer jim zaposleni s pomočjo gesel omogočijo ogled in njihovo uporabo. Nekatere od teh baz vsebujejo strokovne informacije določenega predmetnega področja in dopolnjujejo knjižnično zbirko. Druge vsebujejo informacije, ki niso dostopne v tiskani obliki, tretje pa predstavljajo kopijo tiskane oblike gradiva. Naši uporabniki imajo možnost oddaljenega dostopa tudi do različnih E-zbirk (npr. IUS-INFO, FinD-INFO, Pressreder, EBSCOhost, e-knjige v angleškem jeziku zbirke EBSCOe-books, SSKJ (slovar slovenskega knjižnega jezika) preko Mestne knjižnice Ljubljana, ki je osrednja območna knjižnica našega področja. Na ta način lahko zadovoljijo potrebo po izobraževanju in raziskovanju. Knjižnica vključuje v svojo zbirko tudi elektronske publikacije na fizičnih nosilcih (CD-romi, DVD-ji). Gre predvsem za razne slovarje, imenike, jezikovne tečaje, CD-rome s poučno vsebino in igrkami, ki so namenjene za izobraževanje in razvedrilo.

DOMOZNANSKA ZBIRKA

Knjižnica je informacijski servis, zato posveča veliko pozornosti gradivu, ki vsebuje podatke o dogajanju na lokalnem področju tako v sedanosti kot tudi preteklosti. Knjižnica zbira vse vrste gradiva, ki opisuje in predstavlja zgodovino kraja, njegov kulturni razvoj in etnološko dediščino.

Zbirko sestavlja knjižno in neknjižno gradivo. Knjižno gradivo je sestavljeno iz faktografskih zgodovinskih in tudi opisnih del o domačem kraju in njegovih prebivalcih. Zbiramo leposlovna dela avtorjev z lokalnega področja. Zbirko dopolnjujemo z deli ilustratorjev in založnikov iz domačega okolja. Med gradivom so tudi tekoče serijske publikacije, ki izhajajo na lokalnem področju ali pa so izhajale v preteklosti. Knjižnica zbira vse neknjižno gradivo, ki je kakorkoli povezano z lokalno skupnostjo ali njenimi ustvarjalci.

SERIJSKE PUBLIKACIJE

Knjižnica nabavlja različne vrste serijskih publikacij. Nekatere od njih prinašajo tekoče, splošne informacije in s tem služijo razvedrilni potrebi uporabnikov. Druge govorijo o posameznih predmetnih področjih in služijo za izobraževalne in raziskovalne potrebe uporabnikov, tretje pa samo informirajo. V zbirko so vključeni dnevniki, časopisi, časniki, revije, letne publikacije in integrirani viri, katerih nova vsebina vselej nadomesti staro. Določene serijske publikacije so v tujih jezikih, nekatere tudi v elektronski obliki. Zbirko dopolnjujejo serijske publikacije, ki izhajajo na lokalnem področju. Sledimo novim naslovom na trgu in jih po potrebi uvrstimo v našo zbirko.

REFERENČNA ZBIRKA

Knjižnica dolgoročno gradi svojo priročno oziroma referenčno zbirko. Njen namen je predvsem informativne narave. Omogoča dostop do raznovrstnih informacij ali pa nudi vsestranski vpogled v neke določene teme. V prvi vrsti gre za enciklopedije, bibliografije, indekse, slovarje, kataloge, anale, statistične letopise, atlase, almanaha,... Predvsem gre za gradivo, ki vsebuje specifične teme ali informacije, ki niso primerne za branje v celoti. Med to gradivo spadajo tudi zelo stare in redke knjige, ki imajo določeno vrednost tudi zaradi svoje starosti ali redkosti (recimo urbarji). V to zbirko se vključujejo tudi faksimile določenih del (Biblija, razni rokopisi...). V zbirko uvrščamo tudi nekatere publikacije, ki izstopajo po svoji vrednosti, a imajo širši družbeni pomen.

ZVOČNI POSNETKI

Knjižnica ima zbirko glasbenih CD-jev. Zbirka CD-jev se z nakupom še vedno dopolnjuje, a v zelo omejeni količini saj medij izginja iz uporabe in postopoma bomo to gradivo odpisali. Prednost imajo dela klasičnih mojstrov, sodobnih skladateljev, filmska glasba in popularna glasba različnih zvrsti. Poudarek dajemo tudi ljudski in etnični glasbi in izvajalcem, ki prihajajo iz domačega okolja. V zbirko vključujemo tudi zvočne knjige, ki vsebujejo brana leposlovna dela. To gradivo je namenjeno uporabnikom s posebnimi potrebami. Zbirka za otroke vsebuje pravljice in otroške pesmice ter zvočne knjige. Pri nabavi tovrstnega gradiva ne dosegamo standardov o nakupu, saj imamo v matični knjižnici prostorsko stisko in tega gradiva ne moremo ustrezno ponuditi našim uporabnikom.

VIDEO GRADIVO

Knjižnica zbira tudi DVD-je z namenom, da zadovolji izobraževalne potrebe uporabnikov, pa tudi njihovo potrebo po zabavi in sprostitvi. Knjižnica je zaradi prostorskih in finančnih omejitev pri nakupu tega gradiva previdna. Knjižnica nima namena nuditi širokega izbora trenutno popularnih filmov, saj jih uporabniki lahko dobijo na spletu ali pa pri drugih ponudnikih. Knjižnica daje prednost otroškim DVD-jem, ki so sinhronizirani v slovenski jezik, dokumentarnim filmom, klasičnim filmom in filmom z izobraževalno vsebino. Prednost imajo tudi filmi evropske

produkcije. V zbirko se vključujejo predvsem filmi nagrajeni z oskarji in filmi, ki so prejeli nagrade na filmskih festivalih. Vendar pa opažamo, da izposoja filmov na DVD nosilcih upada, ker je za uporabnike enostavnejše in hitreje, da si jih poiščejo in naložijo željene filme preko youtubea, torrenta, voya ali kakšnih drugih ponudnikov, ki so dosegljivi preko spleta.

VREDNOTENJE ZBIRKE IN ODPIS GRADIVA

Knjižnično osebje mora stalno ocenjevati knjižnično zbirko in zagotavljati, da je aktualna, uporabna in ustrezna za lokalno skupnost. Vrednotenje zbirke je močno odvisno od sposobnosti zaposlenih, da pravilno ocenijo potrebe skupnosti. Vrednotenje se izvaja na osnovi naslednjih kazalcev:

- izposoja gradiva,
- število transakcij,
- količine gradiva,
- kvalitete gradiva,
- aktualnosti gradiva.

Gradivo, ki ne ustreza več kriterijem za zbirko je lahko iz nje izločeno in se odpiše. Pri odpisu se upoštevajo naslednji kriteriji:

- gradivo je poškodovano, uničeno, izrabljeno ali izgubljeno,
- zastarelo gradivo, katerega vsebina ni več uporabna,
- odvečno gradivo (dvojniki) zaradi prostorskih omejitev,
- nezadostna izposoja gradiva.

Zadnji izvod v knjižnici se vrednoti na podlagi vrednosti za lokalno skupnost in upošteva naslednje kriterije:

- lokalni interes,
- uveljavljenost avtorja, ilustratorja, založnika,
- uporabnost informacij za raziskovalne namene.

ZAMENJAVA IN VEZAVA GRADIVA

Zamenjava odpisanega gradiva z novim (enakim) ni avtomatična. Odvisna je od:

- dostopnosti in cene na trgu,
- popularnosti gradiva,
- ali ima gradivo še aktualno vsebino,
- pomembnost za tematsko področje, ki ga opisuje.

Enaki kriteriji se uporabljajo tudi pri vezavi gradiva, kjer pa cena vezave ne sme presežati vrednosti nove knjige.

PREGLEDOVANJE NABAVNE POLITIKE

Dokument o nabavi politiki se bo posodabljal in dopolnjeval v skladu z zahtevami časa in okoliščinami specifičnimi za lokalno skupnost. Zato mora knjižnica pogosto analizirati potrebe in pričakovanja celotne skupnosti. Nabavna politika se bo spremljala in prilagajala potrebam okolja.

DOSTOPNOST KNJIŽNIČNEGA GRADIVA

Knjižnična javna služba je v osnovi namenjena temu, da na celotnem območju svojega delovanja zagotovi enakomeren in enakopraven dostop do knjižničnega gradiva, informacij in storitev. Zato skuša knjižnica organizirati odprtost osrednje knjižnice in vseh krajevnih knjižnic tako, da je le ta časovno in po obsegu odprtosti čim bolj prilagojena potrebam večine uporabnikov v posameznem okolju.

Zagotavljamo dostop do vseh vrst gradiva za vse skupine uporabnikov. Omogočamo jim:

- brezplačen dostop do knjižnične zbirke v prostorih knjižnice in izposoja na dom
- dostop do gradiva iz drugih knjižnic preko medknjižnične izposoje
- brezplačen dostop do interneta
- brezplačen dostop do elektronskih podatkovnih zbirk
- brezplačen dostop do knjižničnih katalogov

Osrednja knjižnica je odprta 49 ur tedensko. Vse ostale organizacijske enote so odprte 100% v skladu z Uredbo o osnovnih storitvah knjižnice. Osrednja knjižnica Logatec in vse krajevne enote imajo tudi 100% dostop do vzajemnega kataloga.

Pripravila: Špela Petkovšek, vodja nabave
Gregor Erjavec, direktor